

ЗБОРНИК ЗАКОНА И УРЕДБА ИЗДАНИХ У КЊАЖЕСТВУ СРБИЈИ У 1872. ГОДИНИ, КЊИГА XXV

Садржај

1. Измене и допуне Шумске уредбе од 4. априла 1861. године
2. Закон којим се овлашћује министар финансије да може дати кредитним заводима повластицу да могу јавно продати предмете који су у њих заложени па се почну кварити или им вредност почне падати
3. Измена §§ 3 и 8 закона о устројству правитељствене књигопечатње
4. Закон којим се овлашћује министар просвете да може и у мушким школама постављати женске за учитељке
5. Допуна §-а 24 закона о уређењу учитељске школе од 5. октобра 1870. године
6. Објашњење § 243 законика о поступку судском у кривичним делима
7. Закон о постављању судија за ванпарнична (неспорна) дела
8. Закон о старатељству
9. Закон о регрутовању стајаће војске
10. Закон о женидби официра и војника
11. Закон којим се овлашћује министар финансије да може дати „Првој Српској Банци“ повластицу да даје зајмове на непокретна добра у Србији
12. Закон којим се овлашћује министар унутар. дела да може извршити измене учињене у поштанској конвенцији закљученој 2. децембра 1868. год. између Србије и Аустро-Угарске
13. Закон о подељењу извесних звања полицијске струке на класе
14. Замена § 49 закона о подизању јавних грађевина
15. Укинуће тачке 1-ве члана 16-ог закона од 23. октобра 1871. год. о трошковима окруж. и среск. управ. чиновника и осталих органа јав. власти за време њихових службених послова изван места њиховог обитавања
16. Прокламација Његове Светлости кнеза српског М. М. Обреновића IV на дан 10. августа

340. #3

ЗБОРНИК ЗАКОНА И УРЕДАБА

ИЗДАНИХ

У КЊАЖЕСТВУ СРБИЈИ

У 1872. ГОДИНИ.

—
XXV.

У БЕОГРАДУ,
У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
1872.

ЗВОРНИК
ЗАКОНА И УРЕДАВА

У КРАЈЕВОЈ СРБИЈИ

1872 ГОДИНЕ

X V

Мнв. ср.
41797

У Београду
1872

САДРЖАЈ

XXV-те ЧЕСТИ ЗВОРНИКА ЗАКОНА И УРЕДАВА.

Број	Година, месец и дан	ПРЕДМЕТ	Страна
1872			
1	Октобра 9	Измене и допуне Шумске уредбе од 4. Априла 1861 године	1
2	" 17	Закон којим се овлашћује министар финансије да може дати кредитним заводима повластицу да могу јавно продати предмете који су у њих заложени на се почну кварити или их вредност почне падати	5
3	" 25	Измена §§ 3 и 8 закона о устројству правитељствене књигопечатње	7
4	" 25	Закон којим се овлашћује министар просвете да може и у мушким школама постављати женске за учитељке	9
5	" 25	Допуна §-а 24 закона о уређењу учитељске школе од 5 Октобра 1870 године	9
6	" 25	Објашњење § 243 законика о поступку судском у кривичним делима	11
7	" 25	Закон о постављању судија за ванпарнична (неспорна) дела	13
8	" 25	Закон о старатељству	17
9	" 23	Закон о регрутовању стајаће војске	62
10	" 20	Закон о женидби официра и војника	73
11	" 24	Закон којим се овлашћује министар финансије да може дати „Првој Српској Банци“ повластицу да даје зајмове на непокретна добра у Србији	81

Број	Година, месец и дан	ПРЕДМЕТ	Страна
	1872		
12	Октобра 17	Закон којим се овлашћује министар унутар. дела да може извршити измене учињене у поштанској конвенцији закљученој 2 Децембра 1868 год између Србије и Аустро-Угарске	83
13	" 25	Закон о поделењу извесних звања полицијске струке на класе	87
14	" 24	Замена § 49 закона о подизању јавних грађевина	91
15	" 24	Укинуће тачке 1-ве члана 16-ог закона од 23 Октобра 1871 год. о трошковима окруж. и средњ. управ. чиновника и осталих органа јав. власти за време њихових службених послова изван места њиховог обитавања	92
16	Августа 10	Прокламација Његове Светлости кнеза српског М. М. Обреновића IV. на дан 10 Августа	95

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДА

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је народна скупштина решила, и да смо ми потврдили и потврђујемо :

§. 11. Шумске уредбе од 4. Априла 1861. године (Зборник 14. страна 59) додаје се ово:

„На исти начин даваће се дозволење за бесплатно сечење потребни дрва оним мајсторима, који израђују виле, лопате, вејавице, ручна колица, све дрвене делове за плугове потребне, држаљце, косила и грабуље“.

§. 20. Шумске уредбе замењује се овако:

„Нико не може ни за какву шпекулацију изван земље у опште — народним шумама грађу сећи без одобрења законодавне власти, која ће уједно у сваком поједином случају услове о продаји и сечи одредити“.

§. 26. шумске уредбе додаје се ово:

„Где год надзорна или општинска власт нађе за нужно да се шума подигне, а особито

по врлетним и каменитим брдима и странама, е којих сливајућа се вода квари друмове или засипље каменом и песком плодне земље, предложиће то, саслушавши и општински збор, министру финансије на одобрење.

Кад министар финансије овакав предлог одобри, дужна је општина или село, у чијем се атару та гола и безшумна места налазе, младу шуму својим трудом и трошком подизати, заграђивати и чувати. И ако би земљиште, на ком општина или село младу гору подиже, било општеномладо, оно постаје општинско или селско, како се гора подигне.

„Право понаше суседних општина и села на оном земљишту, које се одреди за подизање младе горе, престаје, чим се ово предузме.“

§. 44. шумске уредбе замењује се овако:

„За сечење горе за шпекулацију у општинским и општеномладним шумама прописује се ова тачка у царшијском течају:

1. За дрва од родне горе	гр. пр.
а, за једно велико дрво	60
б, за једно средње дрво	40
в, за једно дрво за обичну греду	6
г, за једно дрво за рог, мертек или баскију	2

2. За дрва од неродне горе	гр. пр.
а, за једно велико дрво	16
б, за једно средње дрво	10
в, за једно дрво за обичну греду	2
г, за једно дрво за рог, мертек или баскију	1
3. За једно велико дрво мечија леска	200
а мало дрво мечија леска сећи забрањује се сасвим.	
4. За пруће, које се сече за продају од сто прута	2

§. 66. додаје се:

„Исто тако казниће се и онај, који би у заграђено или забрањено место ради подизања младе шуме стоку пустио и штету учинио.“

§. 68. додаје се:

„Исто тако казниће се по §. 66. шумске уредбе и сваки онај, који би по добивеном дозволењу дрва за унутрашњу шпекулацију одсекао, па би та дрва за шпекулацију изван земље употребио.“

Закон овај ступа у живот од 1. Новембра ове године.

Препоручујемо нашим министрима: финансије, и унутрашњих дела, да овај закон обна-

родују и о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

9. Октобра 1872.
у Крагујевцу.

(М. П.) **М. М. ОБРЕНОВИЋ** с. р.

*Видео и ставио државни печат
генер државног печата*

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

Министар финансије,

Паута Јовановић с. р.

Министар унутр. дела,

Марко А. Лазаревић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божјој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је нагодна скупштина решила, и да смо ми потврдили и потврђујемо:

„Овлашћује се министар финансије, да може кредитним заводима поред повластица изложени у закону од 24. Септембра 1871. године (зборник XXIV. страна 6.) давати и ову повластицу.

Ако су предмети или роба који су у залоги код кредитног завода, по природи квару подложни, па се одиста и кварити почну, онда ће се то јавити залогодавцу или његовом пуномоћнику у месту, па ако од 24—48 сахати не да допунителну залогу или јемство, завод ће одредити три лица, која ће написмено изјавити, у каквом се стању ствар налази, — а затим залогу јавно продати.

Ако заложени предмети или роба по природи нису квару подложни, али им вредност падати почне, онда ће се залогодавац позвати или његов пуномоћник у месту, да за пет дана

да допунителну залогу или јемство, које ако не учини, завод ће преко три лица потврдити написмено у каквом се стању залога находи, па ће после наредити јавну продају.

Што се пак тиче робе, примљене у комисион, завод ће према горенаведеним случајевима поступити онако, тек онда, кад његови интереси дођу у опасност.“

Закон овај ступа у живот од дана кад га књаз потврди.

Препоручујемо нашим министрима: финансије, правде и унутрашњих дела да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

17. Октобра 1872.

у Крагујевцу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државног печат
чувар државног печата*

Министар правде,

С. Велковић с. р.

Министар финансије,

Паица Јовановић с. р.

Министар правде,

С. Велковић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Марко Лазаревић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божјој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је народна скупштина решила, и да смо ми потврдили и потврђујемо:

Да се §§. 3 и 8 закона о устројству правитељствене књигопечатње (Зборник XV стр. 11) замену овим:

§. 3.

За управљање и надзиравање правитељствене књигопечатње, установљава се, „Управа правитељствене књигопечатње.“

У управи правитељствене књигопечатње биће ова лица: управитељ, рачуновођа, књиговођа и писар.

§. 8.

Управитеља је посао: примати послове за све што се у правитељственој књигопечатњи ради и настојавати, да сви послови, који се у њој израђују, иду уредно и добро, и старати се, да завод унапреди у свему.

Као старешина завода, он је одговоран за сваку своју наредбу, по којој се чине издатци из касе књигопечатње.

Рачуновође је поглавити посао, водити дневник касе. Он сам држи кључеве од касе и одговара за сва примања и издавања новчана. Он помаже књиговођи при склапању рачуна за подношај главној контроли.

Књиговође је посао, водити књиге рачунске, које му управитељ преда и склапати рачуне.

Писара је посао, водити деловодни протокол в регистар, држати архиву у реду, и у опште вршити све послове, које му управитељ буде дао.

Закон овај почеће да важи од 1. Новембра 1872 године.

25. Октомбра 1872 год.

у Крагујевцу.

(М. П.) М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Видно и ставно државни печат
чувар државног печата
Министар правде,*

С. Вељковић с. р.

*Заступник
министра просвете и црквених дела
Министар правде,
С. Вељковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да је народна скупштина решила и да смо ми потврдили и потврђујемо:

Министар просвете и црквених дела овлашћује се, да може постављати за учитељке у основним мушким школама и женска лица, која имају потребна знања, за вршење тога посла.

Закон овај почиње важити од дана кад га књаз подпише, и тада престаје важити закон од 12. Октомбра 1870. год. (збор. XXIII. стр. 94.)

25. Октомбра 1872. год.

У Крагујевцу.

(М П.) М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Видно и ставно државни печат
чувар државног печата
Министар правде,*

С. Вељковић с. р.

*Заступник
министра просвете и црквених дела
Министар правде,
С. Вељковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да је
НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И
ПОТВРЂУЈЕМО:

„Да се првом ставу §-а 24-ог закона о
уређењу учитељске школе од 5 Октобра 1870
год. дода ово:

„Питомцима учитељске школе, који сврше
исту школу, и испитом докажу знање, да могу
бити учитељи, даће се оно одело, обућа и
књиге што су у тој школи добили, да буде
њихна својина.“

25. Октобра 1872. год.

у Крагујевцу.

(М. П.) М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Видно и ставно државни печат

чувар државног печата

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

Заступник

министра просвете и државних дела

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да је
НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ
И ПОТВРЂУЈЕМО:

Пропис §. 243. законика о поступку суд-
ском у кривичним делима, објашњава се овако:

Прва тачка истог §-а не може важити за
дела која по закону о пороти подлеже суђењу
поротнога суда с тога, што она стоји у свези са
оним правилима о доказима, која су прописана
у глави XVII. законика о поступку судеком у
кривичним делима, и која правила по наређењу
чл. 42. закона о пороти немају обвезне силе
за поротно суђење, већ да наспрам закона о
пороти и поротног суђења важи само друга та-
чка истог §. 243.

Препоручујемо нашем министру правде да
овај закон обнародује и о извршењу се њего-
вом стара: властима пак заповедамо, да по њему

поступају, а свима и свакоме да му се поковају.

25. Октобра 1872.

у Крагујевцу.

(М. П.) **М. М. ОБРЕНОВИЋ** с. р.

*Видео и ставио државни печат
чувар државног печата*

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

*Министар правде,
С. Вељковић* с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости божјој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је
НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И
ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О постављању судија за ванпарнична
(неспорна) дела.

Чл. 1.

У сваком окружном суду, као и у суду вароши Београда, поставиће се према величини послова, један или више судија, који ће по закону о старатељству самостално радити сва старатељска (пупиларна) дела, као и сва друга ванпарнична (неспорна) дела, која истим судовима на решавање долазила буду.

Чл. 2.

При решавању судија ће се, осим закона у 1-вом члану именованог, придржавати и наређења закона о поступку судском за грађанска дела по коме ће се и таксе судске наплаћивати као и других закона, у колико се они при-

менити дају; а хитне послове радиће и у саме недељне и празничне дане.

Чл. 3.

Судије ове сматраће се у свему као чланови оних судова, код којих постављени буду; по томе, што је устројством окружних судова и законом о чиновницима грађанског реда прописано за чланове окружних судова, важи и за њих.

Остале ниже званичнике, које би овим судијама потребно било додати, одређиваће председници истих судова из нижег персонала суда, као што ће и саме ове судије (за ванпарнична дела) као и ниже званичнике моћи одређивати и на свршавање других судских послова, где би се то потребно показало и не би било на штету оних послова, који су њима овим законом у нарочиту дужност прописани.

Чл. 4.

Ако се у коме суду постави више овакових судија, министар правде одређиваће круг њихове радње према броју и величини срезова или према величини и самих послова, како се где за најсходније нађе.

Чл. 5.

Ако би који од ових судија ма у ком случају као: за време болести, одеуства и т. д.

у дужности својој спречен био, он ће то имати одма доставити председнику суда, који ће на место спреченог судије одредити друго лице од чланова судских, да њега у дужности заступи докле узроци спречења устрају. Ако би се противу тога судије од које стране изузеће учинило, он ће то поднети суду да реши: има ли места изузећу и замени или не, и против таквог решења нема места жалби.

Чл. 6.

Исто тако, кад би у ком случају овакови судија имао да заступа у дужности председника суда, то ће председник или, ако овога не би било, исти судија одредити, који ће њега, судију, у дужности заступати, ако он заступајући председника не би могао у исто време свршавати и своје редовне послове.

Чл. 7.

Министар правде овлашћује се, да судовима пропише правила о поступку у ванпарничним делима, док се о томе нарочити закон не изда.

Чл. 8.

Закон овај почеће да важи од првога Јануара 1873. године, и тада губе закону силу сва друга наређења, која су овом закону противна.

Сва ванпарнична дела, која се несвршена затеку кад закон овај почне важити, довршиће се по прописима овога закона.

Препоручујемо нашим министрима, правде и унутрашњих дела, да закон овај обнародују, и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се поковавају.

25. Октобра 1872. год.
у Крагујевцу.

(М. П.) М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар правде,
С. Вељковић.

Видно и ставно државно печат
чувар државног печата
Министар правде,
С. Вељковић с. р.

Министар унутрашњих дела,
Марко А. Лазаревић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божјој и воли народа
КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да је народна скупштина решила и да смо ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН О СТАРАТЕЉСТВУ

ПРВИ ДЕО.

О кругу рада старатељског судије.

Чл. 1.

Старатељским делима управљаће један судија, који ће у дужности тој самостално радити.

Чл. 2.

О постављању старатељства над малолетним стараће се онај судија, кога би округу по надлежности суда припадао отац малолетних у времену кад се њима има старатељство да одреди; а где би по томе постојала надлежност у више округа, онда онај судија, у кога је округу отац малолетних најпосле живео.

Чл. 3.

Ако ли пак отац детиња не би по надлежности припадао ни једном округу, у так-

вом случају за надлежног сматраће се онај судија, у кога се округу отац малолетних налазио, кад је наступила потреба да се деци његовој старатељ постави.

Чл. 4.

Ванбрачној деци одређиваће старатељство судија онога округа, који би за матер децињу надлежан био.

Чл. 5.

Находчад, којима се родитељи не знају, стављаће под старатељство судија онога округа, у коме се она нашла буду.

Чл. 6.

Кад се пак пунолетна лица имају под старатељство да ставе, то ће им таково одређивати онај судија, који би иначе за њих надлежан био.

Чл. 7.

Но ако би по смрти ког странца остало малолетне деце, таковима ће старатељски судија онога места, где је исти странац умро, поставити само привремено старатеља, док суд умрлога не прими старатељство на себе.

Чл. 8.

Судија, који буде надлежан да постави старатељство, надлежан је и да га настави, ма да лице, које се под старатељство ставља, своје место живљења промени или се за неко

време у иностранству задржава. Но ако би се показало, да ће за лице, које је под старатељство стављено, корисније бити, да се управа над старатељством преда другом старатељском судији, то ће се ово са сагласијем овога судије учинити. А ако се не би могли сагласити, онда ће решити апелациони суд по достави онога првог судије, који има већ управу над старатељством.

Чл. 9.

Противу закључења старатељског судије моћи ће се жалити само апелационом суду у року од 15 дана. Жалба ова подноси се истом старатељском судији.

Чл. 10.

У случају сукоба о надлежности више старатељских судија (§. 51. грађ. пост. суд.), дужан је онај старатељски судија, коме би дело од другог судије послато било на би налазио да није надлежан, поднети дело апел. суду на решење.

ДРУГИ ДЕО.

О старатељству над малолетнима.

I. О одређивању старатеља.

Чл. 11.

Малолетна лица морају бити под старатељством, ако не стоје под очиним влашћу

или се ова над њима из законих узрока не може да врши.

Чл. 12.

Старатељски судија по званичној дужности стараће се, да оваковим лицима старатељство поставља.

Чл. 13.

Кад се покаже потреба, да се каквоме лицу старатељ постави, то ће мати или маћија малолетника дужна бити да достави тај случај свом кмету или општинском суду или старатељском судији. То исто стоји у дужности најближим у месту сродницима, као и свештенику, који води протокол умрлих. А кмет или општински суд, било да су извештени или да су сами собом сазнали, дужни су одмах да јаве тај случај старатељском судији.

Чл. 14.

Ако ови за времена или никако не известе надлежног старатељског судију о потреби да се старатељ постави, то ће у случају оштећења, оштећеној пунили одговарати за штету, ако тај свој поступак не буду могли оправдати.

Чл. 15.

Ако се коме по пресуди судској одузме сасвим или за време очина власт над његовом малолетном децом, то ће суд тај чим оваква

пресуда постане извршна, дужан бити известити о томе старатељског судију.

Чл. 16.

Отац, који је до смрти своје имао очинску власт, а тако и мати, која је до смрти своје вршила старатељство над својом децом, има право да одреди деци својој једног или више старатеља.

Ако су и отац и мати старатеља наименовали, онда ће се онај, кога је отац наименовао, предпоставити ономе кога је мати одредила.

Наименовање може се учинити својеручним писменом или тестаментом.

Чл. 17.

Но ако ни отац ни мати нису никако или нису у законој форми старатеља одредили, то ће се на старатељство позивати овим редом:

- 1, Рођени отац усвојеног детета;
- 2, Мати за своју брачну децу;
- 3, Деда са очине стране;
- 4, Деда са материне стране.

Чл. 18.

Ако се старатељство не могне предати ни једном од оних у чл. 16. и 17. именованих лица, онда ће старатељски судија дужан бити старатеља сам да наименоује, по споразумљењу са сродницима малолетних или са општинским судом.

Чл. 19.

У овоме случају старатељски судија може више старатеља да наменује, ако се управа имања састоји из различних и многостручних радња. По правилу постављаће се један старатељ и кад има више браће и сестара.

Чл. 20.

Сваки је дужан понуђеног старатељства примити се, ако само не би био неспособан или не би имао каквих законих узрока. И старатељски судија стараће се свагда да пре поставља она лица, која би се радо примила и за која се може мислити да ће боље вршити старатељске послове.

Ко би се од те дужности извлачио, старатељски судија моћи ће га на то нагонити новчаном казни од 10 до 1.000 гр. чар. и такови после одговара за све штете, које би због његовог устезања произишле; а уз то као јемац и добар стајати за оно лице, које би судија за сходно нашао, да место њега за старатеља постави.

Чл. 21.

Не могу бити старатељи ни спомоћни старатељи:

- 1., Лица, која стоје под старатељством;
- 2., Лица, која нису навршила 25. година;
- 3., Женскиње, изузимајући матер;

4., Који су због какве кривице изгубили грађанску част; осим ако их отац или мати пуниле одреде за старатеље;

5., Којима је одузето старатељство или очинска власт;

6., Који се под стециштем налазе;

7., Они, који су се јавно одали неморалном животу;

8., Лица од старатељства искључена оцем или матером, која је до смрти своје своје детету старатељ била;

9., Они, који су у јавном непријатељству живели са родитељима пуниле или су сада са пуилом у таквом непријатељству;

10., Очух својим пасторцима;

11., Ванбрачни родитељи својој природној деци;

12., Старатељски судија у своје округу где своје звање врши;

13., Хришћани нехришћанима и обратно, ван ако их је наименовао сам отац или мати, или су одређени да само имањем пуниле управљају.

Чл. 22.

Ко са знањем предложи старатељском судији какво неспособно лице за старатеља, или спомоћног старатеља, одговараће пунили за штету, која би јој се тиме учинила.

Чл. 23.

Старатељства се могу не примити:

- 1., Мати;
- 2., Они, који су навршили 60. година;
- 3., Они, који већ имају два старатељства или спомоћна старатељства. Но ако би се који трећег старатељства по свом неопходном положају морао примити, онда ће се на његово захтевање од једног старатељства разрешити.
- 4., Управитељи (руковатељи) јавних каса, ако је са старатељством склопчана и управа пунилског имања;
- 5., Војена лица, која су у служби, или која на расположењу стоје;
- 6., Чиновник, кад би у које друго место премештен био; и
- 7., сва у опште лица, кад би се одселила у друго које место да стално живе, па отуд не би могла вршити старатељске послове.

Чл. 24.

Лица под бројем 1, 2, и 3, чл. 23. дужна ће бити у течају од 8. дана од кад им је саопштено да су за старатеље постављена, јавити се старатељском судији да се старатељства не могу примити и узроке за то представити, иначе престаће им право, које им је истим чланом дато.

Који су се пак једном примили старатељства, не могу га више остављати, због оваквих извињавајућих узрока, који би доцније наступили, осим случаја тачке 4. 5. 6. и 7. чл. 23. ако би се они у течају старатељства појавили.

Чл. 25.

Ако би управитељ (руковатељ) које јавне касе хтео да прими старатељство или да ово продужи, дужан је на то изискати одобрење од своје предпостављене власти.

Чл. 26.

Војена пак лица у служби или на расположењу стојећа, тражиће одобрење од министра војеног.

Чл. 27.

Лица, која би телесно или душевно болесна или врло немоћна била, може судија ослободити да се старатељства не приме; а ако су се примила, може их у свако време разрешити.

Чл. 28.

Старатељ и спомоћни старатељ у место заклетве, заветоваће се старатељском судији, да ће своју дужност савесно и поштево вршити.

Старатељ ће добити старатељско писмо, у коме ће бити назначен и спомоћни старатељ.

Чл. 29.

Ако је старатељски судија изоставио које

лице, које је у члану 16. и 17. означено, па ако противу тога лица не стоји никакав законски основ за искључење, то ће се оно моћи жалити апелацијоном суду због тога, што је изостављено.

Чл. 30.

Ако има више старатеља, онда ће они или сви заједно старатељство вршити или ће се поделити по гранама управе, како је наредио онај, који их је наименовао.

Чл. 31.

Поред старатеља, који је од оца или матере наименован, и код сваког старатељства што има да управља имањем, којег годишњи приходи прелазе годишње издатке на пушле, поставиће се увек један помоћни старатељ.

Ако старатељски судија за добро нађе, он ће моћи ово и код других старатељства учинити.

Кад ни отац ни мати нису сами одредили помоћног старатеља, а нису га ни искључили, онда ће таковог поставити старатељски судија.

Чл. 32.

Ако је постављено више старатеља, који заједнички старатељством управљају, то се помоћни старатељ не може одређивати.

Ако ли пак више старатеља одвојено управљају, онда се може од њих један другогме за помоћног старатеља постављати.

Чл. 33.

Наименовање старатеља и помоћног старатеља вредиће за цело време старатељства.

Чл. 34.

Прописи овог закона не односе се на малолетну децу, која живе у задрузи са пунолетнима, који би били способни да управљају задругом.

II. О правима и дужностима старатеља.

Чл. 35.

Старатељ ће у дужности својој радити по овоме закону самостално, као што ће за радњу своју сам и одговарати.

Одговорност та почиње од дана, кад се дужности прими или кад је ову могао да прими па је није хтео примити.

Чл. 36.

Старатељ и помоћни старатељ дужни су старати се као сваки добар кућни старешина у својим стварима; иначе одговараће за штету, ако би је својом немарљивошћу учинили.

Чл. 37.

Где старатељство врше више старатеља, ту ће они решавати по већини гласова. Ако би таква већина хтела да штогод у постојећем стању измени, но не слаже се у извр-

шењу тога, онда ће се са старатељским судијом та ствар по већини гласова решити.

Чл. 38.

Но ако је посао између више старатеља подељен, онда ће сваки старатељ о ономе, што му је дато, радити сасвим независно од осталих старатеља.

Чл. 39.

Старатељ ће у име награде за свој труд добијати по 5 од сто од чистог годишњег прихода по одбитку свију трошкова за васпитање и издржање наследника и одржање њихова имања; но ова награда не сме бити већа од 24.000 гр. чар.

Где има више старатеља, ту ће они ову награду између себе делити, но где они одвојено и независно са имањем масалним рукују (Чл. 38.) то ће сваки из дохода онога имања којим он рукује и награду своју примати.

Чл. 40.

Што би старатељ, или спомоћни старатељ, било по својим старатељским пословима, или на потребе масалне потрошио из своје сопствености, накнадиће му се то из имања масалног.

Чл. 41.

Ако би старатељ учинио ванредне услуге маси, то има право и на ванредну награду,

која ће му се платити из имања масалног, или по закону, где је ова законом одређена, или по величини учињених услуга. Но ако би због ове наплате до спора дошло, судови ће по закону то судити.

Чл. 42.

Старатељ неће добити никакву награду од прихода оног имања, које је малолетнику на руковање предато (чл. 56.)

Чл. 43.

Спомоћном пак старатељу неће се никаква награда одобравати.

Чл. 44.

Старатељ се брине и о лицу и о имању пунице, осим ако не би за неко имање нарочити старатељ постављен био.

Чл. 45.

А кад би наследници имали између себе какве правне послове да сврше или да какав спор воде, старатељ неће моћи ни једног од њих у томе заступати, него се има појединима нарочити старатељ имања одредити.

Чл. 46.

О личности наследника старатељ ће се као отац старати и овога права и дужности извршивати.

Чл. 47.

У свима делима, која би се типала масалног имања, старатељ је законни заступник наследника.

Чл. 48.

Спомоћни старатељ контролисаће рад оног старатеља који управља. На ту цел он има право да прегледа стање рачуна, које старатељ води, и доказе, које за то има; он је дужан да извештава старатељског судију о свему што би се односило на повреду старатељских дужности. Старатељски судија дужан је да саслуша спомоћног старатеља у свима случајима, где је по важности посла нужно његово одобрење или где би ово одобрење главном старатељу за правац служило. У свима пак случајима, који су овим законом означени, спомоћни старатељ радиће заједно (неодвојено) са главним старатељем.

Чл. 49.

О личности наследника треба водити прече старање него о управи њихова имања.

Чл. 50.

Ако би се у заоставшим стварима оца или завештатеља наследника нашле какве писмене белешке, о којима би старатељ и спомоћни старатељ прибавили уверење, да су заиста од оца или завештатеља написане, то су

старатељи овлашћени, да се у смотрењу наследника или управе имања придржавају наређења, која би се у тим белешкама садржавала, па ма ове и не биле уредно са подписом и датумом написане, нити каква одоверења имале.

Чл. 51.

Мати ако и не буде старатељ своје детету, онет она за то има право тражити, да деца, под надзором старатеља, буду код ње на васпитавању и издржавању, ако иначе не би било каквих важних узрока да јој се то не одобри.

Чл. 52.

Кад старатељ хоће у име пуниле какав уговор да закључи, онда он треба то у уговору изреком да каже. Иначе, ако то не учини, онда ће пунила по такоме уговору, само у толико право задобити или се обвезати, у колико се из свију околности видети може, да су уговорачи имали намеру да тај уговор заиста за пунилу закључе.

Чл. 53.

Уговори, које би наследник сам учинио и обвезаност неку на се примио, вредиће ако то и старатељ одобри.

Чл. 54.

Ако је старатељ у опште дао једном одобрење наследнику, да може ступити у неку

службу или радњу, онда овај неће морати тражити накнадног одобрења од старатеља, ако би за тим у другу подобну службу или радњу хтео стати или из њих иступити.

Чл. 55.

Ако је наследник добио одобрење од старатеља да сам на своју руку кућу води, или какву јавну радњу отвори, он је тиме већ овлашћен да за продужење тих радња може и друге нужне послове самостално свршавати.

Чл. 56.

Пошто наследник наврши 17 година може му старатељ, ако за добро нађе, све или неки део прихода дати на слободно руковање.

Чл. 57.

Што би по исплати нужних трошкова, учињених на једногодишње издржање пуpile и управу имања, претекло од готових новаца, мора их старатељ најдаље за 2 месеца предати државној штедионици или управи фондова на руковање.

Чл. 58.

Ако ли старатељ пропусти или се задоцни, да претеклу суму прихода даде под интерес, то ће по истеку двомесечна рока морати сам да плаћа на исту суму 10% интереса.

Чл. 59.

А ако би старатељ на своју користу потребно што од масалне готовине, онда ће од времена, кад је то учинио, дужан бити платити на исте новце по 12% интереса.

Чл. 60.

Новци незнатних маса неће се слати штедионици или управи фондова под интерес, већ само оних маса готовина, која би износила више од 2000 гр. чар. ако је пурила из села; више од 4000 гроша чар. ако је пурила из вароши и варошица; и више од 6000 гр. чар. ако је пурила из Београда. Остале пак мање као незнатне пупиларне масе: сеоске до 2000 гр. варошке до 4000 гр. и београдске до 6000 гр. чар. суд ће онима, који се приме да пуpile издржавају и подижу, на њихово писмено просто обвезатељство и на просто јемство старатеља предати, тако, да их они за пупилу причувају и да њима у корист ових рукују.

Чл. 61.

Да би се знало, како се са овако незнатним масама управља, спомоћни старатељ или ако овога не би било, надлежни општински суд, коме такве пуpile принадлеже, мотриће како стоје ове масе код оних, којима су предате и поверене, па ако би видели, да се њима

не управља како треба, већ да оне у опасност долазе, или да се већ у каквој опасности налазе, они ће дужни бити да то одмах јаве старатељском судији, и то или сами непосредно или преко своје ереске полицајне власти.

Чл. 62.

Како се старатељски судија овако или иначе како извести, да се са којом од овакових пуниларних маса неуредно управља и оне у рђаво стање долазе, — он ће се одмах постарати да ствар извиди, и чим за потребно нађе, тражиће да се масално имање интабулацијом или иначе другим чим по закону за пуилу обезбеди и сачува.

Чл. 63.

Као што је дужност старатеља и старатељског судије старати се, да се од пописаног масалног имања све оно задржи, што се год причувати може, или чим се год у корист пуиле радити и управљати даје, — тако се на предложење и споразумлење старатеља, и какво покретно имање као што су н. пр. трговина и новци к овој принадлежећи, може задржати, да се њом на бољу и већу корист пуила рукује и управља, и за таково имање, као да је оно све једна главнина, старатељ ће дужан бити јемствовати.

Чл. 64

По правилу, ово јемство има да буде онакво, какво се по закону обезбеђење тражи; но изузетно, оно може бити и просто, т. ј. таково, да се јемци само писменим актом суду обвежу да ће поверено им имање савесно чувати и њим управљати, и да ће за исто имање својим добрима одговарати.

Чл. 65.

Старатељски судија дужан ће бити свагда добро мотрити коме ће таково имање на управу поверити, и само ако су старатељи сродници пуиле, које већ и сама крв вуче да се за њих својски брину, или ако су старатељи познати као људи вредни и поштени и у њиховој општини признати и одабрани, а притом и доброг стања, или бар таквог, да им добра нису јако дуговима оптерећена и да код других људи кредита имају, — тада може им судија задржано покретно имање масално на просто њихово писмено јемство, без предходне процене њихових добара и интабулације на ова, на руковање поверити.

Чл. 66.

Ако би старатељски судија, буди с које стране дознао, или из поднешеног годишњег рачуна старатељског увидео, да ово задржано покретно имање у опасност долази,

или да се њим на штету масе управља, — он ће тада моћи неодложно све законе мере предузети, да се исто имање подпуно обезбеди; а у случају потребе, наредити, да се оно распрода и у новац учини, с којим ће се после по закону имати руковати.

Чл. 67.

Старатељ није властан да чини поклоне из имања пушиле.

Чл. 68.

Непокретна добра пушиле моћи ће старатељ само онда отуђити или оптеретити, ако то отуђење по праву тражи сам смесничар ради деобе, или ако је отуђење, или оптерећење нужно, те да се имање пушиле сачува од штете, или ако се тиме имање пушиле знатно унапређује.

Чл. 69.

Ако је завештатељ у смотрењу продаје непокретног имања нарочито што наредио, онда се то тако и учинити има, осим ако не би доцније такве прилике наступиле, да би иста наређења по наследника штетна била.

Чл. 70.

Прописи овога закона не односе се на случајеве где би се закључење судско из имања пушиле извршити имало.

Чл. 71.

Само по одобрењу спомоћног старатеља моћи ће главни старатељ:

- 1., продати драгоцености, златне или сребрне ствари, или папире и друге ствари од вредности;
- 2., наплаћивати дугове;
- 3., новце на зајам давати, где му је ово дозвољено.
- 4., скинути или променути јемство, које је дато за сигурност тражбине;
- 5., примања пушилска на другога пренети или заложити.

Чл. 72.

Ако спомоћни старатељ не да своје одобрење у послу где је ово нужно, главни старатељ може се за то жалити старатељском судији. Ако судија одобри тај посао, тим ће се заменити одобрење спомоћног старатеља.

Чл. 73.

Ако спомоћни старатељ није постављен, онда ће старатељ у свима случајевима чл. 71. тражити одобрење од старатељског судије.

Чл. 74.

Старатељ је дужан да тражи одобрење од старатељског судије:

- 1., кад би се имало наслеђено имање пушиле да употреби на издржање њено; и

2., у случају, кад би пунила имала да продужи какву наслеђену радњу.

Чл. 75.

Исто тако поред саизвољења старатеља нужно је одобрење старатељског судије и у овима случајевима:

1., при усвојењу пуниле;

2., при женидби и удадби пуниле; но овим се не мења последњи став §. 150. грађ. законика;

3., кад би пунила хтела да иступи из грађанства српског;

4., кад старатељ хоће да дозволи пунили да предузме какву радњу;

5., при отуђењу или оптерећењу непокретних добара. Непокретна добра пуниле редовно ће се моћи продати само јавном лицитацијом, но могу се и из слободне руке продати, али само онда ако је извесно да ће то бити корисније за пунилу. У оваквом случају саслушаће се и сродници;

6., за давање непокретних добара под закуп или кирију на дуже од једне године по навршетку пунолетства пуниле;

7., за поравнања о непокретним добрима, о каквом непроценимом предмету, или о каквом предмету, који прелази вредност 1000 гр. чар.;

8., у случају какве парнице противу пуниле, кад хоће старатељ да призна тужитељу тражење због каквог непокретног добра, каквог непроценимог предмета, или каквог предмета који вреди више од 1000 гр. чар.

9., кад се за рачун пуниле има да учини какав зајам;

10., кад би се наслеђе без пописа примало или кад се неће да прими какво наслеђе или испорука за пунилу; и

11., кад се има да изврши деоба каквог имања, које је остављено пунили у заједници с ким другим.

У свима случајима овога и предидућег члана, старатељски судија дужан је да саслуша и спомоћног старатеља ако га има.

Чл. 76.

Ни старатељ ни спомоћни старатељ, не могу се ни по одобрењу старатељског судије ослободити од одговорности своје, коју у смотрењу старатељске дужности спрам малолетника имају.

Чл. 77.

Што малолетни сходно прописима овога закона самостално уради, или што у његово име старатељ учини, то се више не повраћа у пређашње стање.

Чл. 78.

Ако би наследник, издавајући се за пунолетног и самосталног, навео кога да с њиме што уговори, то овај, ако би због неважности таквог посла, претрпео какву штету, може из имања оштетитеља тражити накнаду (§. 917. грађ. законика).

Чл. 79.

Старатељ мора подносити судији рачун о својој управи заједно са осталим документима, која би на то имао.

Чл. 80.

Рачун тај подносиће сваке године у времену од 1. Јануара до 1. Марта за прошлу календарску годину, ако приходи старатељства буду износили годишње више од 1000 гр. чар.; ако су мањи, онда ће се подносити рачун у две године.

Чл. 81.

На рачуну старатељ треба да назначи, да је све приходе у рачун узео и да од другог имања и ствари, о којима је бригу водио, није ништа изостало.

Чл. 82.

Спомоћни старатељ дужан је да испита рачун, и да на истоме стави своје примедбе, ако би какве имао.

Чл. 83.

Докле мати са малолетном децом буде заједно на имању масалном живела, неће се рачун о годишњем приходу полагати.

Чл. 84.

Од старатеља, који годишње приходе редовно прикупљају, а ови прелазе годишње издатке на пуцилу, — може старатељски судија на случај могуће опасности тражити да дају јемство, које ће им он одредити и које по своме нахођењу у свако време повисити може.

Дато јемство може се смањити или сасвим одпустити само по дозвољењу старатељског судије.

Чл. 85.

На захтевање старатељског судије ставиће надлежни суд интабулацију на непокретно добро старатељево.

Чл. 86.

Отац и мати могу старатеља, кога би они наименовали, ослободити од дужности давања обезбеђења.

Но то ослобођење престаје, ако за тим спрам личности старатеља наступе такве прилике, да се по нахођењу старатељског судије давање обезбеђења нужно покаже.

Чл. 87.

Трошкови око стављања и скидања обезбеђења, имају се исплатити из имања масалног.

Чл. 88.

Рођени отац усвојеног детета, мати и дед, кад врше старатељске дужности неће давати никакво јемство, докле год не би наступили такви узроци, због којих би по нахођењу старатељског судије нужно било јемство.

Чл. 89.

Обезанице и друга документа наследника, као и ствари од вредности, може сам судија првостепеном суду на чување дати, а на захтевање старатеља он ће морати то да учини.

III. О надзору старатељског судије над старатељством.

Чл. 90.

Старатељски судија води надзор над старатељем и помоћним старатељем. Он предузима мере, које су нужне за обезбеђење пупилског имања.

Чл. 91.

Надзор тај ваља водити о свима делима старатеља; и судија, у цели надзора, може за доказане неуредности казнити и једног и другог старатеља од 10 до 120 гр. чар.

Чл. 92.

Старатељски судија дужан је тачно да испита послове старатељске у свима случајима овога закона, и да их одобри ако за уредне

нађе. А где он не би дао своје одобрење, где је оно по овоме закону нужно, ту ни посао старатељски не вреди.

Чл. 93.

У важним стварима моћи ће старатељски судија да саслуша мишљење пупилских, у земљи живећих, пунолетних сродника по крви или по тазбини.

Чл. 94.

У следећим случајима старатељски судија дужан је да саслуша такво мишљење од сродника, па и саму пупицу ако ова живи у Србији и има 17 година:

- 1., у случају усвојења пупиле;
- 2., приликом женидбе или удадбе пупиле;
- 3., у случају иступања из српског грађанства;
- 4., отуђења непокретних добара масалних;
- 5., у случају поравњања о непокретном добру или кад старатељски судија хоће да одобри старатељу да призна чију тражбину односно имања пупилског;
6. да пупица настави или отпочне какву радњу.

Чл. 95.

Старатељски судија испитаће старатељске рачуне и доказе за исте и ако нађе да је све у свом реду, или је према његовим примедбама

у ред доведено, издаће старатељу привремену разрешителницу и огласиће их за уредне, а доказе ће вратити.

Чл. 96.

У случају где старатељ још није постављен, или где на место оступившег други још није наименован, — судија је дужан да се стара да међу тим имање масално осигура, а нарочито да ово затвори и попечати докле старатељ не би то имање примио.

То исто вреди и за случај кад за време старатељства припадне пунили какво наследство, па се старатељ не наводи у месту где се налази имање, које се наслеђује.

Чл. 97.

Ако се, у случајима чл. 96., дотично имање не наводи у месту старатељског судије, то је дужна месна општинска власт да се постара за обезбеђење, а међу тим одмах о томе и старатељскога судију да извести.

Чл. 98.

Обезбеђење неће се предузимати ако се предмети, које би попечатити и затворити требало, наводе у државини матере или деде пунице, или као делови неподељене заоставштине у државини каквога пунолетнога сродника пунице, с којим ова то имање наслеђује; или

ако је завештатељ то обезбеђење код наслеђа, које он оставља, у тестаменту, или каквој јавној исправи, забранио.

Чл. 99.

Завештатељ може одредити старатељство, и завештањем својим или својеручним писменом наредити да старатељ како другим имањем тако и готовином масалном сам управља; и гада ће старатељски судија водити само надзор над одређеним старатељством. Али, ако би умрли искључио старатељског судију од сваког надзора над одређеним старатељством, онда се судија неће по томе никако у то мешати, осим случаја, ако би доцније наступиле такве прилике да би надзор његов у интересу малолетника нуждан био.

IV. О надзору родбине над старатељима.

Чл. 100.

Отац, који је до своје смрти очинску власт имао, може у тестаменту или својеручним писменом да нареди да породични савет води надзор над старатељством његове деце. Он може и чланове томе савету да наименује.

Чл. 101.

Ако отац није наредио да се састави породични савет, а није то ни забранио, онда

ће, по сагласном предлогу главног и помоћног старатеља, или више старатеља, и по добивеном мишљењу од дотичних сродника (чл. 93.), првостепени суд образовати породични савет. Но ово може бити само тада, ако важни интереси малолетника то ишту, нарочито ако би то било од користи за управу са повећим непокретним добрима. Овај ће суд одредити и чланове породичном савету, који је отац наредио, а чланове није означио.

Чл. 102.

У породични савет могу се узети само они сродници, који могу бити старатељи.

Чл. 103.

Породични савет састављају најмање три члана. Они ће се старатељском судији завештовати да ће савесно и поштено дужност своју вршити.

Ако се број чланова испод три смањи, било да се ко од чланова није хтео да прими, било да је когод иступио: то ће остали чланови предложити првостепеном суду друго лице на место онога, које је иступило.

Ако не буде сродника по крви или по тазбини: то ће се старатељство подврћи надзору старатељског судије.

Чл. 104.

У писму, које се старатељу издаје (чл. 28.)

треба назначити, да ће о старатељству и породични савет надзор водити, као и то, из којих се чланова савет састоји.

Чл. 105.

Породични савет води надзор над редовним и помоћним старатељем, у место старатељског судије, и има сва она права и дужности, које старатељском судији у томе припадају. Но он (савет) није дужан да тражи мишљење сродника.

Чл. 106.

Чланови породичног савета одговарају наследнику за штету. (чл. 36.).

Чл. 107.

Породични савет решава по већини гласова. Но за пуноважно закључење довољна су поред судије два члана породичног савета.

Ако би при решавању била три или више сродника и судија, па се поделе при гласању, онда решава она страна, на којој је већина сродника.

Породични савет достављаће своја решења старатељу на писмено, иначе овај их може сматрати као и да не постоје.

Чл. 108.

По предлогу старатеља или ког члана породичног савета, старатељски судија сазива

породични савет. У томе савету председава и управља старатељски судија, а главни и спо-моћни старатељ имају само саветујући глас.

Чл. 109.

Породични савет нема власти да казни глав-ног или спомоћног старатеља. Он може у том смислу свој предлог учинити старатељском су-дији, и овај ће сам о томе решавати.

Чл. 110.

Члан породичног савета може се отпу-стити само из оних узрока, са којих и ста-ратељ. Првостепени суд решењем својим от-пушта чланове породичног савета. Ако код ка-квог члана постоји узрок, са кога би се он отпустити могао, то су остали чланови дужни да доставе тај случај првостепеном суду.

У. О престајању старатељства.

Чл. 111.

Старатељство престаје кад пунила пуно-летна постане или за пунолетну оглашена буде или се под очинску власт врати.

Чл. 112.

Пошто малолетник наврши 17. год., ста-ратељски судија може га огласити за пуно-летна, ако се на то сагласе главни и спо-

моћни старатељ, и ако су о томе саслушани сродници (чл. 93.) или постављени породични савет.

Чл. 113.

Кад се малолетни по дозвољењу стара-тељског судије ожени, онда се сматра као да је и за пунолетнога оглашен.

Чл. 114.

Малолетни, који је за пунолетног огла-шен, моћи ће само по одобрењу за то поста-вљеног старатеља имања и старатељскога су-дије непокретно имање отуђити или оптеретити.

Чл. 115.

Умре ли главни или спомоћни старатељ ил се из старатељства отпусте, мора се одмах на њи-хово место нов старатељ поставити.

Ако ли има више старатеља, па који од њих умре, или се отпусти, онда се због тога не могу и остали од старатељства разрешити.

Спомоћни старатељ пак неће се такође ни онда одпустити, ако би се годишњи приходи малолетника умалили.

Чл. 116.

Старатељ, који ради противно дужности својој, пошто буде за то на одговор узет, отпустиће се. Но пре тога саслушаће се о томе спомоћни старатељ и породични савет, ако га има.

Чл. 117.

Старатељски судија отпустиће старатеља, који у течају старатељства за то неспособан постане, или је већ, и поред те неспособности за старатеља постављен.

Чл. 118.

Ако се каквоме руковатељу јавних каса, или каквоме војеном лицу, не допушта да се старатељства прими, или да исто продужи, то ће се ови, ако су постављени, отпустити.

Чл. 119.

Ако се мати, која је за старатеља постављена, преуда, то ће је старатељски судија, ако за добро нађе, од старатељства разрешити.

Чл. 120.

Ако су отац или мати одредила малолетнику старатеља тек од неког извесног времена, то ће се у то време дотадашњи старатељ отпустити пошто се тај одређени прими старатељства.

Чл. 121.

Пре но што се старатељ отпусти, ваља саслушати и мишљење спомоћног старатеља и одређеног породичног савета о узроцима, са којих се старатељ отпушта.

Чл. 122.

Прописи, који вреде за отпуштање главног старатеља, вреде и за отпуштање спомоћног

старатеља. У место спомоћног старатеља саслушаће се главни старатељ.

Чл. 123.

Отпуштени старатељ моћи ће се за 15 дана, од кад решење прими, жалити апелацијоном суду против решења, којим се отпушта.

Чл. 124.

Старатељ ће, при предавању своје дужности, вратити старатељско писмо, а имаће, којим је управљао, предаће бившем малолетнику или његовоме законом заступнику, или новопостављеном старатељу, и за 2 месеца положиће главни рачун.

Чл. 125.

За наследнике умрлог старатеља почиње двомесечни рок од дана смрти овога; а ако наслеђе примају са пописом, онда од дана кад се изјасне да наслеђе примају.

Чл. 126.

Старатељ се не може ослободити да последњи (закључни) рачун не полаже, осим случаја чл. 99.

Чл. 127.

Спомоћни старатељ ставиће своје примедбе на главни рачун, и дужан је на захтевање дати објашњења о своме спомоћном старатељству, као и о старатељској управи са имањем.

Чл. 128.

Главни рачун старатељ ће предавати пуници или њеном законом наследнику или заступнику пред старатељским судијом, када ће се и старатељска акта изнети.

Чл. 129.

При примању рачуна, на оно, што су старатељу издате привремене разрешителнице од старатељског судије, моћи ће се само такве приметбе чинити, којима би се доказивало да је старатељ што непажњом својом учинио, за коју је по закону одговоран, или да докази нису истинити; или да су погрешке у рачуну учињене; или да примања нису точно урачуњена.

Чл. 130.

Рачунопримац, по примљеном рачуну издаће квиту и разрешителницу бившем старатељу, ако је старатељство свршено, па и спомоћном старатељу и старатељском судији о томе, како је верно и уредно вршено старатељство и имање предато.

Чл. 131.

Квиту и разрешителницу не може наследник одбијати да не изда због примедби против појединих ствари, него за ове може задржати себи право да особено тражи објашњење и законо задовољење.

Чл. 132.

Ако се квита и разрешителница неће да изда то главни старатељ, спомоћни старатељ и старатељски судија имају права да судским путем траже да им се квита и разрешителница изда.

Чл. 133.

Квита и разрешителница не одузима рачунопримцу право на тражење накнаде из таквих дела или ствари, која у положеном рачуну и у примедбама на то учињеним, нису споменута.

Чл. 134.

Квита и разрешителница моћи ће се само због преваре или због рачунске погрешке оспоравати.

Чл. 135.

Чим је старатељу квита и разрешителница издата, то ће му се дато јемство вратити, и интабулација, ако постоји, скинути. Ако су на квиту примедбе чињене, то ће старатељ моћи да захтева да му се врати јемство до еразмерне количине.

Чл. 136.

Кад старатељ умре, наследници или задругари његови ако су пунолетни, дужни су о томе одмах да извести старатељског судију и започете, одлагања нетрпеће послове, дотле да наставе докле старатељски судија не нареди шта треба. Они ће истог судију да извести и о томе, какве послове они настављају.

ТРЕЋИ ДЕО.

О другим начинима старатељства.

Чл. 137.

Кад се, у случају потребе, пунолетна лица под старатељство стављају, поступаће се и ту по правилима, која су овим законом прописана о старатељству над малолетнима.

Чл. 138.

Пунолетнима, који под старатељство дођу, поставиће се отац или мати или муж и жена једно другом, за старатеље, ако само не стоје закони узроци, са којих би ови за то неспособни били. Овакви старатељи ослобођавају се од давања обезбеђења и полагања годишњих рачуна.

Чл. 139.

Пунолетна лица, која не стоје под очинском влашћу, а проглашена би била да су душевно болесна или иначе немоћна, морају доћи под старатељство.

Чл. 140.

Кад се предузме извиђење, да се ко због душевне болести или немоћи, под старатељство стави, старатељски судија имаће таквима поставити старатеља привремено.

Чл. 141.

И она пунолетна лица, која су глуво-нема и не могу се средством знакова разумети, или,

која су слепа и глува, или слепа и нема, морају такође под старатељством бити, ако не стоје под очинском влашћу.

Чл. 142.

Глувонемима, који се средством знакова могу разумети, а не стоје под очинском влашћу, ако затраже, мора се старатељство поставити.

Чл. 143.

Над онима, који су због душевне болести, или душевне немоћи, под старатељство стављени, дигнуће се такво кад се судско-лекарском истрагом осведочи да су оздравили.

Чл. 144.

И они, који су за распикуће проглашени а не налазе се под очинском влашћу долазе такође под старатељство.

Како се противу кога предузме извиђење да се због расточавања за распикућу огласи, старатељски судија предузеће одмах нужне мере за осигурање имања таквог лица.

Чл. 145.

Проглашени за распикућу ослободиће се од старатељства, кад сродници његови за то мишљење даду (чл. 93.), и старатељски судија увери се да се он занета поправио.

Чл. 146.

Старатељски судија треба ће свагда да

обзнани преко новина и кад се против расписује старатељство поставља и скида.

Чл. 147.

Оним пунолетним лицима, која не стоје под очинском влашћу и за која се за годину дана ништа не сазна где су и како су; или, која су спречена да се врате, и да са стране имањем својим сама управљају, ако нису себи одредила пуномоћника за управу над имањем, мора се ради тога старатељ поставити; а ако би им годишњи приходи прелазили 5000 гроша чар. онда и спомоћни старатељ.

Чл. 148.

По представљеној нужној потреби може сваки, кога би се ствар тицала, тражити код старатељског судије, да се осуствујућем лицу старатељ постави.

Чл. 149.

При важним узроцима може се осуствујућем и пре године дана старатељ поставити.

Чл. 150.

Ако би спрам лица, које је осуствујући за пуномоћника одредио, наступиле такве прилике, које би пуномоћство поништавале, или би се ово опозвати имало, онда ће се осуствујућем старатељ поставити.

Чл. 151.

Старатељ осуствујућега може за овога при-

вређивати и наслеђа примати, но свагда са пописом имања, које се наслеђује.

Чл. 152.

Старатељство над осуствујућим престаће: кад се осуствујући врати, или кад за управу свога имања пуномоћника одреди, као и кад се докаже да је осуствујући умро или се судеки за умрлога, или осуствујућег, или несталог огласи.

Чл. 153.

И стављање и скидање старатељства над осуствујућим има се свагда јавно обзнанити.

Чл. 154.

По прописима овога зикона, старатељски ће судија према §. 17. казнителног законика, по званичној дужности, постављати старатеље деци и над имањем оних, који су на робију или заточење осуђени.

ЧЕТВРТИ ДЕО.

О управи са имањем.

Чл. 155.

Старатељи имања постављаће се за поједине послове, или за неки одређени круг послова, и за њих у односу на ове послове и дела вредиће по потреби правила о старатељству над малолетнима.

Чл. 156.

Спомоћни старатељ постављаће се само тада, ако је старатељу имања стална управа поверена и приходи истога износе више од 5000 гроша чарш.

Чл. 157.

Ко под старатељством стоји, или ко има да се под исто стави, добиће старатеља имања, ако је његов старатељ законом узроцима спречен да врши своју дужност, нарочито ако би сопствени интереси старатељеви долазили у сукоб са интересима онога, који је под старатељство стављен; или ако би ко други, који је малолетнику, или ономе, који под старатељством стоји, завештао имање своје и својом наредбом искључио одређеног старатеља; или ако се одређени старатељ не може још старатељства да прими.

Овај старатељ стајаће под надзором спомоћног старатеља, који је поред главног старатеља постављен.

Чл. 158.

Малолетном детету, које под очинском влашћу стоји, поставиће се старатељ имања, ако би се интереси детињи са интересима очевим сукобљавали, или ако би отац са имањем таква наређења хтео да учини, за која он по закону сам не би властан био; исто тако

ако би детету имање какво припало, где би отац од управе морао бити искључен као и кад би отац оспоравао детету да је законито.

Чл. 159.

Ко остави какво имање ономе, који стоји или који се има ставити под старатељство, или остави имање малолетнику, који под очинском влашћу стоји, — може да наименује старатеља за то имање, и да овога ослободи да не даје осигурање; но и у овом случају вреди наређење првог одељка чл. 86.

Чл. 160.

Зачето дете добиће старатеља имања на случај, ако мати његова не би била под заштитом мужа, оца или старатеља.

Управу имања може предложити трудна жена, или она лица, чија би се права тим могућним рођењем детета окрњити могла а таква управа може се и по званичној дужности наредити.

Чл. 161.

Ако је наслеђник непознат, онда се мора зарад одржања посмртног имања до одређења наследника поставити старатељ имања.

Чл. 162.

Управа имања престаће чим и узрок, због кога је наређена отпадне; управа имања, које би имало принасти утробњем плоду, престаће

нарочито кад се дете роди, или се јасно позна да се порођај не може очекивати.

ПЕТИ ДЕО.

Закључење.

Чл. 163.

Закон овај почеће да важи од 1. Јануара 1873. год. и тада губе закону силу глава IV. законика грађанског, као и сва остала закона наређења која су противна овом закону.

Чл. 164.

Како овај закон почне важити, првостепени ће судови предати сва пупилска дела, која се код њих у течају налазе, старатељскоме судији, који ће у истима према закону наставити даљу радњу.

Чл. 165.

Сви пупилски новци који се код управе фондова налазе, или се код суда затеку или се прибрати имају по наредбама судским до свршетка 1872. год. издатим, остаће и даље на руковању код управе фондова, или окружних (државних) штедионица.

Препоручујемо нашим министрима: правде, војеном, финансије и унутрашњих дела, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо да по њему

поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

25. Октобра 1872. године
У Крагујевцу.

М. П.

М. М. ОБРЕНОВИЋ.

*Видео и ставио државни печат
чувар државног печата
Министар правде,*

С. Вељковић.

*Председник министарског савета,
Министар војски, Генерал,*

М. П. Власнавац.

Министар правде,

С. Вељковић.

Министар финансије,

П. Јовановић.

Министар унутрашњих дела,

Марко А. Лазаревић.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божјој и жељи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ
НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И
ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О регрутовању стојеће војске.

ОПШТА ОПРЕДЕЛЕЊА.

Стојећа војска састоји се:

- а., Из војника који под барјаком служе.
- б., Из војника који се по наређењу министра војеног привремено на одпусту налазе.

Регрутовање стојеће војске биће на три начина, и то: 1. позивом, 2. својеволјним уписом и 3. уписом на ново.

I. Регрутовање позивом.

Члан 1.

Регрутовање позивом вршиће регрутне комисије, које ће у исто време и народну војску регрутовати. Регрутовање биће само једанпут

преко године, а време кад ће се регрутовање извршити опредељиће министар војени како за најбоље нађе.

Члан 2.

Регрутне комисије састављају се из војених лица и управних чиновника, споразумљеним војеног министра и министра унутрашњих дела; свакој се комисији додаје по један лекар.

Члан 3.

Број потребних регрута за стојећу војску за годину, за коју се регрутује, поделиће се на окружија, срезове и поједине општине а сразмерно величини ових.

Ко ће и како ће ову поделу вршити министар ће војени наредити.

Члан 4.

Регрутовање вршиће се коцком, но ова опредељује само ред, по коме ће се регрути у војску на службу позивати. На сваком, који је коцку вукао, стоји обвеза војничке службе, и престаје тек онда, кад прва регрутна комисија, која сљедује, назначи нове регруте, а додашање запише у народну војску.

Члан 5.

На вучење коцке позивају се сви они младићи, који су у прошлој години навршили 20 година живота.

Члан 6.

Они младићи, који се налазе у једном од следећих случајева, ослобођавају се сасвим службе у стојећој војсци, па дакле и вучења коцке.

а., који се нађе по прегледу лекарском, да је према постојећим прописима за лекаре телесно неспособан за војену службу.

б., који је једини ранитељ немоћних родитеља или предака, нејаке деце или сирочади, било своје или својих сродника.

За немоћне узимају се старци преко 60 година старости, а и млади, кад се лекарским прегледом нађе, да су неспособни за рад, и деца испод 18 година.

Гди има више синова или потомака, на којима лежи подједнака дужност издржавања предака, а који су у стању и у прилици да терете издржања поднети могу, макар да су оделити, онда се онај, који се на службу позива, неће сматрати као једини ранитељ.

в., ако у једној кући (задруги) буде у једно исто време, два или више младића, који по закону треба коцку да вуку, онда се ослобођава првенствено онај, који је или јединац у оца, па му је отац одслужио рок у стојећој војсци, или има још једног живог брата, који је обвезност војничку испунио; затим се ослобођавају

браћа или задругари, који су старији, а узима се најмлађи, ако је за службу способан; или се на последку остави задруги, да она сама изабере, кога ће од задругара у војску да да.

г., онај кога је брат, кад се он регрутира, у служби под барјаком, без призрења на то, кад ће се овај исписати. Остали пак задругари ослобођавају се само онда, ако задругар који је под барјаком не изслужује тада, кад се они на службу позивају, већ доцније, те да тако никад два брата или задругара из једне куће једновремено под барјаком не буду.

Но ово се не узима у рачун, ако брат или задругар служи својевољно у жандарима за плаћу или у стојећој војсци по другом или ком вишем року, или се по испису опет у војску поврати, ради унапређења, или је на последку официр у војсци.

д., ако су само два брата у кући, или је отац и син, очув и пасторак, стриц и синовац или у опште два за рад способна задругара, па је један одслужио рок у стојећој војсци, други се ослобођава.

Ово вреди и онда, кад има више од двојице задругара, али су они испод 18 година, или су и навршили године, али су неразвијени и за рад неспособни.

е., ако су од три брата, или од два брата

и оца, двојица одслужили у војсци, онда се трећи ослобођава; кад је у кући пет или шест за рад способних задругара, па су тројица одслужили, онда се остали ослобођавају; исто тако кад је седам или осам задругара, међу којима су четворица одслужили.

ж., синак, ако почим нема рођених потомака, ослободиће се онда, кад је једини ранитељ. Исто тако и зет, кога је немоћан старац код себе у кућу узео.

З., ако је један брат у војсци погинуо, или у служби војничкој осаватио, и за рад неспособан постао, онда се два за њиме следујућа брата, од обвезаности војничке ослобођавају, и ова тек на трећег пада. У том случају, ослобођава се и цела задруга за три године дана, од дана, кад је задругар у војсци умро, или као неспособан исписат.

И самци (саморани) т. ј. они младићи којима су помрли, отац, мати, браћа, сестре и сво друго сродство што је било у задружној њиховој кући.

Члан 7.

Јединци и првенци, који не подпадају ни под једну тачку члана 6. вуку коцку, као и остали младићи, но служе место три, само једну годину, или ако који испит поднареднички

по постојећим прописима положи, он служи месеци.

Члан 8.

Јединац је једини син у оца, који више браће или имао није, или је имао, па су помрли, без да у задруги има живих и за рад способних (мушких) потомака.

Првенац је најстарији син, који је или заиста и прво рођен, или коме су старија браћа помрла.

Као првенац или јединац, сматра се и синовац у задруги са стрицом и насторак у задруги са очуом, кад је случај такав, како је у предходећим двома тачкама објашњено.

Јединци и првенци, који поред оца имају у задруги још и стрица или братучеда за рад способног, немају право на олакшицу члана 7. већ морају служити три године.

Члан 9.

Од обвезаности служења у стојећој војсци сасвим су слободни па с тога и на регрутовање не излазе:

а., Питомци војне школе, који се, док су у школи, сматрају да су војници.

б., Свештеници.

в., Државни званичници, под којима се разуму само они, који су под указом.

г., Учитељи.

д., Ученици виших и нижих завода за науке и хуможества.

Члан 10.

Начин самог регрутовања биће као што следује :

Комисија ће скупити све младиће, који су према члану 5-ом у 21-ој години живота, пак ће онда уписати у нарочити, министром војеним прописани списак, из протокола крштајемих, сва имена редом, затим ће најпре прибележити оне, који су помрли, па ће онда на основу прегледа дотичног лекара и обавештења прибављених од сродника, комисија војених и полицајских старешина и кметова, одвојити све оне, који се са узрока у шестом члану овог закона побројаних ослобођавају службе, пак ће их онда, прибележити, у дотичној рубрици, а оне, који остану, и који немају законог узрока за ослобођење, позваће да вуку коцку.

Чл. 11.

При вучењу коцке председник комисије, изброји јавно пред свима, по текућем броју и измеша толико нумера, (коцке) на једнаким хартијицама написаних и подједнако у четворо превијених, колико има младића за вучење коцке,

па онда позива младиће, да сваки поредом по једну хартијицу извуче.

Чл. 12.

За оног младића, који на регрутовање није дошао, вуче коцку најближи сродник његов, а ако и овога нема онда дотични кмет.

Чл. 13.

Председник узме затим списак, и позива по реду младиће, који су коцку вукли, и сваком, поред имена запише и број коцке, који је извукао; а на свршетку овога прочита још једном гласно списак, како би сваки младић добро чути и разумети могао, који је број коцке извукао, па онда заказује, који ће од њих на први позив власти ићи у војску, по реду извучених бројева (коцке).

Чл. 14.

Коме ће регрутне комисије спискове регрута предавати, који ће регруте и како на службу позивати и по доласку у команду, у разне родове оружја и војених струка одређивати, прописиваће министар војени.

Чл. 15.

Служба у стојећој војсци почиње се рачунати, не од дана уписа комисијом, него од дана, кад регрут дејствително у војску ступи и у дневник уписан буде.

Чл. 16.

Војници, осим јединаца и првенца (члан 7) исписиваће се и кућама коначно одпуштати, по одслуженом трогодишњем року.

II-го. Регрутовање својевољним уписом.

А. Својевољно ступање у војску оних, који нису по закону обвезани да у стојећој војсци служе.

Члан 17.

Ко би желео ступити својевољно у војску треба да испуни следеће услове:

- а. Да није млађи од 20 нити старији од 30 година.
- б. Да није ожењен нити удовац са децом.
- в. Да има сведочанство своје општине о владању свом.
- г. Да има сва својства, која се изискују за онај род војске или војену струку, у коју ступити жели.

Члан 18.

Непунољетни морају поред свега, у предходећем члану изложеног, имати још и дозвољење својих родитеља или старатеља, да се у војску уписати могу.

Б. Својевољно ступање у војску оних, којима се по закону своди рок службе на једну годину или 8 месеци.

Члан 19.

Онај младић, који зна читати и писати и четири вида рачунања, може ступити у војску са скраћеним роком на годину дана, ако пристане на ове услове:

а. да не прима за време службе никакву плату; и

б. да плаћа трошак свог издржања, у шта спада рана, одело, обућа и друге принадлежности, осим оружја и оружног прибора, а код коњаника још осим коња и коњског прибора.

Члан 20.

Исто тако примаће се у војску на једногодишњу службу, ученици виших школа, који су најмање, гимназијалне разреде са добрим успехом изучили, као и они, који су велику школу свршили, но издржање њихово биће о трошку државном и примаће плату као и други војници.

Члан 21.

Како они својевољци, који издржање плаћају, тако и они, који из виших школа у војску долазећи о правитељственом се трошку издржавају, могу ступити у војску после навршене 18 године живота.

Члан 22.

И једнима и другима својевољцима (члан 18. и 19.) који би испит подвареднички по

постојећем програму, са добрим успјехом положили, сратиће се служба до на 8 месеци.

Члан 23.

Обвеза службе у народној војсци важи за оне својевољце, који издржање плаћају, као и за остале војнике, а они, који су из виших школа у војску ступили, на би по одслужењу хтели да продуже школе, биће за време школовања ослобођени од службе у народној војсци.

Члан 24.

Од дана, кад се војска постави у ратно стање, прелази издржање својевољаца, које држави плаћају, на терет државе, — и они почињу примати плату као и остали војници.

Члан 25.

Својевољно ступање у војску, како оних, који по закону нису обвезани да служе у војски, тако и оних, којима се своди рок службе на годину дана, бива само једанпут у години и то о регрутацији.

Члан 26.

Ближа опредељења за примање једногодишњих својевољаца у војску, на њихово снабдевање, за њихове службене одношаје, прописане ће књаз указом на предлог војеног министра.

III-ће Уписивање наново у војску.

Члан 27.

Војници, који одслуже рок службе у стојећој војсци, могу се уписати наново, те да службу продуже.

Члан 28.

Онај војник, који ислужује на жели да се наново у војску упише, дужан је да се пријави најмање на месец дана пред испис или регрутацију, своме командиру који ће га протоколарно преслушати и овај протокол, заједно са својим мњењем: да ли војника треба и даље у војсци задржати или не, послати надлежним путем старешини, који о упису решава.

Члан 29.

Онај пак, који је рок службе у стојећој војсци одслужио и исписао се, на жели на ново у војску ступити, дужан је поднети дотичном старешени, који о упису решава, сведочанство о владању и занимању свом, као и о том да није жењен и да нема деце.

Члан 30.

Ко се наново у војску упише, дужан је служити годину дана, или до прве идуће регрутације.

Члан 31.

Наново уписивање биће редовно у време регрутације, а само по нарочитој потреби у друго време преко године.

Члан 32.

Наново уписани, има право на ношење знака, који се даје ономе, који служи више од једног рока, а тако исто и на повишицу плате по роковима.

Члан 33.

Законом овим укида се:

- 1-во. Закон о регрутовању стојеће војске од 16. Марта 1862. год. В * 332. и С * 400
 2-го. Додатак закону о регрутовању стојеће војске од 21. Октобра 1871. год.
 23. Октобра 1872. године у Крагујевцу.

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ.

*Видно и ставно државно печат
 чувар државног печата*

*Министар правде,
 С. Вељковић.*

*Председник министарског савета,
 Министар војени
 генерал,*

М. П. Влазнавац.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа
 КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је
 НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, и да смо ми потврдили и
 потврђујемо

ЗАКОН

О женидби официра и војника.

I. Официра.

Чл. 1.

Сваки официр, који жели да ступи у брак, мора да има за ово одобрење министра војеног,

Чл. 2.

При тражењу одобрења за ступање у брак, мора се да докаже особа, са којом официр жели у брак да ступи.

Чл. 3.

Кад год би према околностима времена, због ступања официра у брак, служба војена или морална снага војске трпила, министар војени може ступање у брак да забрани.

Чл. 4.

Подпоручицима и поручицима неће се у опште одобрити ступање у брак, да би као млади

официри сву своју бригу могли посветити изучавању вештина војених и интересима службе.

Чл. 5.

Од овога (§. 4.) ће се одступити само у случајевима, ако је официр, који оће да ступи у брак, материјално тако снабдевен, да га ступање у брак, веће на уштрб службе, материјално да терети.

Чл. 6.

Да је официр у оваком стању, узима се, ако мимо своје плате и материјалног издржања, које добија од државе, има од свога или невестиног имања годишњег доодка, и то: подпоручик 100, а поручик 60 дук. цесарских.

Чл. 7.

Ако је доодак овај интерес имаовине официра или невесте у новцу, документа од овога, као: облигације, државни или иначе папирни од вредности, хране се у рукама власти, и наплата ових невреди, ако је извршена без повраћаја ових папира, нити дужнике може штогод друго да ослободи од плаћања ових докумената, осим кад им се ова документа поврате, и на уништење предаду.

Чл. 8.

Ако овај доодак долази од прихода непокретности као имаовине официра или невесте, онда се непокретност ова не може да одтуђи нити

да задужи тако, да она брачном пару престане доносити прописан годишњи приход (§. 6.).

Чл. 9.

Ако би ови доодци долазили од имања неког трећег лица, морају се судским путем тако да осигурају, да их ово (треће лице) не може да одтуђи, нити да може да учини да ови доодци брачном пару кадгод престану тећи.

Чл. 10.

Доодци ови ако би долазили од плате или пензије неког трећег лица непримају се.

Чл. 11.

Сваки официр, кад ступи у брак, мора да уреди своје материјално стање, тако, да нема никаквих дугова, и несме доције да се обтерети дугом, који би превазишао његову годишњу систематичну плату.

Чл. 12.

Официр код кога се деси противан случај, изгубиће путем суда државну службу, а повериоцима дотле и у опште за ма какав и ма колики дуг, не може се давати никаква накнада у име одплате дуга од плате официра.

Чл. 13.

Официр, који ступи у брак без одобрења (члан 1.) или се при забрани ступања у брак (члан 3.) ожени, или код кога се докаже да

су доходи годишњи (члан 7, 8, и 9.) намером официра престали тећи, изгубиће путем суда државну службу.

II-го. Војници

Чл. 14.

Подофицирима и војницима забрањује се женити.

Чл. 15.

Само ће изјатно оним подофицирима и војницима министар дозволити ступање у брак, који су блиски чланови фамилија, које ће се старати о издржавању домаћице војника, за време док је овај у служби или за време похода и т. д.

Чл. 16.

Подофицирима и војницима другчијег стања дозвољава се ступање у брак, ако мимо своје плате имају годишњег доодка од 50 талира, који би служили домаћици војника на издржање у случају похода или кад овај гди измаршира и т. д.

Но и ови подофицири и војници, ако би положили официрски испит, морају пре него се произведу за офицере, да испуне §. §. 6, 7, 8 или 9 овог закона, иначе они искључују сами себе из права да могу бити за офицере произведени.

Чл. 17.

За осигурање овог доодка вреде определења чл. 7, 8 и 9.

Чл. 18.

Подофицири и војници, који би противу овог закона грешили, осуђиваће се путем суда до годину дана затвора, ако нису у другом или у ком већем року службе, у ком ће се случају за ово одпунтати из војене службе.

Чл. 19.

Опредељења овог закона неодnose се на војене бандисте.

III-е. Прелазно стање.

Чл. 20.

Капетанима I-ве и II-ге класе, који имају сада уложену кауцију, у повцу или имању, повратиће се ова кауција. Поручицима и подпоручицима повратиће се пре овог закона уложена кауција, кад испуне прописе §. 6, 7, 8 и 9, овог закона или аванзују за капетане II-ге класе.

Чл. 21.

Закон овај ступа у живот чим га књаз подпише, и њиме се замењује закон о женидби официра од 24. Фебруара 1864 год. В.М. 430 Сов. № 317 и мењају определења §. 64 до закључно 68 закона од 3. Новембра 1862 год. Ф.М. 4.061 о војничкој дисциплини.

Препоручујемо нашем министру војеном да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се поковају.

20. Октобра 1872.

у Крагујевцу.

(М. П.) М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Видно и ставно државни печат
чувар државног печата*

министар правде,

С. Вељковић с. р.

*Председник министарског савета,
министар војени
генерал,*

М. П. Влазнавац с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да је народна окупишна рещила и да смо ми потврдили и потврђујемо:

„Овлашћује се министар финансије да може „Првој Српској Банци“ поред повластица дати јој законом од 6. Јуна 1869. год. (збор. XXII. стр. 40.) дати још и ове повластице:

1. Прва српска банка може давати зајмове на непокретна добра у Србији, и то на одплату као што се чине зајмови из касе управе фондова.

За ову грану послова својих „Прва српска банка“ установиће нарочито одељење.

2. „Прва српска банка“ може на основу придобивених исправа за зајмове у 1. тачци назначених, издавати заложна писма, и то највише колико износи вредност поменутих исправа. Но посао овог рада неће моћи прометнути више од двадесет пута онолико, колико износи њена уплаћена главница.

3. Банка може предузимати јавне и приватне зајмове или за такве посредовати и на ту цел издавати признанице, обвезнице или лозове; у подобним предузећима може с другим учествовати, самостално индустријска друштва

и предузећа стварати и у тој цели акције и пријоритете издавати.

4. Исплату заложних писама и обвезница моћи ће банка извршавати не само плаћањем на одређене рокове, но и на начин, којим се извлаче лозе, које могу бити и са добитцима, што ће се ближе определити штатутима, који ће се министру финансије поднети на одобрење.

5. Да би могла одговорити пропису тачке прве, банка има право у напред издати заложних писама и обвезница за вредност до један милион франака, но у том случају мора за сигурност депонирати равну вредност у новцу или другим хартијама од вредности.

6. Заложна писма банкина и њене, на основу зајма издате обвезнице, могу се употребити на пригодно улагање капитала општинских, дружинских, заветних завода, под јавним надзорима стојећих, пупиларних и депозитних, као и на све родове кауција, следователно и на кауције које се држави дају.

7. Заложна писма и предпоменуте обвезнице прве српске банке, могу се на берзи продавати и залагати и њихов се течај сме бележити у берзаном листу.

8. Ако банкин дужник или притјажоац заложеног јој имања непокретног падне под стецште, онда је банка овлашћена да може одмах чим јој се тражбина судски пречисти, без обзира на свако даље стецишно поступање зах-

тевати извршење наплате, ма то било и јавном продајом заложеног јој имања.

9. По свршеном сваком извршењу, било редовним или стецишним путем, извршујућа власт дужна је, да од примљених новаца за продато имање одмах и непосредно изда банци све подпуно, што јој на име главнине, камате и одплате припада, као што то чини и према управи фондова, и то како у случају кад би било више интабулираних поверитеља, тако и кад банка не би била на првом месту интабулирана.

Разуме се по себи, да ће банка надлежној власти повратити одмах, ако је што више примила, но што јој по пречишћеном распореду припада, и то са интересом $5\frac{1}{2}\%$.

10. Ако се банка не би могла продајом заложеног јој имања подпуно намирити, онда она према §. 108. стец. пост. има право да таку продају задржи, па да имање узме под своју управу, с њиме преко стараоца рукује и доходке од истог прибира, док се овима подпуно не измири или нову продају истога не затражи. Лице за стараоца определиће банка по одобрењу власти.

Но ако би дужник чије је имање дошло овим путем под банчино старатељство, дошао до новаца те био у стању измирити цео дуг, за који је његово имање заложено било: онда ће банка бити дужна њему његово имање повратити.

11. Уништење акција, заложних писама, и осталих банчаних исправа, за сада има бити

по прописима постојећим о уништењу меница, а на случај, да се издаду државне артије, онда по прописима, који ће вредити за уништење тих државних артија.

12. На заложна писма банчина и њене обвезнице, односно купоне, неће се моћи ни под којим именом ни сада ни у будуће никакав порез ударати.

13. Право, које је првој српској банци дано првим чланком закона од 6. Јуна 1869. год. продужава се за још пет година, рачунајући то од 3. Јуна 1874. до 3. Јуна 1879. године, за које време не ће се ни једном акцијском друштву допустити, да у Србији установи новчани завод, који би се занимао пословима банчиним, нарочито, са давањем зајмова на непокретна добра и издавањем заложних писама.

Препоручујемо нашим министрима: Финансије, правде и унутрашњих дела, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

24. Октобра 1872. године

у Крагујевцу.

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с р.

Видно и ставно државни печат

чувар државног печата

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

Министар финансије

Пав. Јовановић.

Министар правде,

С. Вељковић.

Министар унутр. дела,

Марко А. Лазаревић.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је народна скупштина решила, и да смо ми потврдили и потврђујемо:

„Министар унутрашњих дела овлашћује се, да у поштанској конвенцији, заљученој 2. Децембра 1868 године између Србије с једне и Аустро-угарске државе с друге стране, може извршити следеће измене:

1-во, да се за печатане ствари и мустре еспапа основне тежине (јединица тежине) повиси од 40 грама на 50 (од 12½ драма на 15)

2-го, да се за искључно печатане ствари повиси највиша (максимална) тежина од 250 на 500 грама;

3-ће, да се таксалне јединице, које су овом конвенцијом утврђене, за печатане ствари рачунају на сваки 50 грама (15 драма) само до 250 грама; а за сва печатана пошиљања, прелазећа тежину од 250 па закључно до 500 грама, да се определи округла такса од 75 пара чаршиски (15 крајцара)

4-то, да се печатане ствари, које прелазе тежину од 500 грама, као и оне, које прелазе 250 грама, а предате су пошти недовољно франковане-плаћене — и неправилно увијене (паковане), одправљају према прописима службени правила оне штације, којој је на одправљање дато, то јест, да се или као аманети одправљају или да се сасвим на страну баце.

Да министар унутрашњих дела све ове гореизложене измене може у споразумлењу с румунском поштанском управом извршити и у Српско — Румунској поштанској конвенцији, која је закључена у Букурешту 27-ог Октобра 1871 године.“

Препоручујемо нашем министру унутрашњих дела, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

17. Октобра 1872 год.

у Крагујевцу.

(М П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Видео и ставио државни печат

чувар државног печата

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Марко Лазаревић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Вожјој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О поделењу извесних звања полициске и судске струке на класе.

А. у полициској струци

1., Окружних Начелника има четири класе:

I класе Начелник окружни има 1400

II " " " " 1200

III " " " " 1000

IV " " " " 800

талира годишње плате.

2., Помоћника окружних начелства има две класе.

I-ве класе Помоћник има 700

II-ге " " " 600

талира годишње плате.

Чланови управе вароши Београда долазе у категорију Помоћника окружних начелства.

3., Среских Начелника има три класе:

I-ве класе срески начелник има	600
II-ге " " " "	550
III-ће " " " "	500

4-то Секретара окружних начелства има две класе:

I-ве класе Секретар начелства има	400
II-ге " " " "	350

Секретар Управе вароши Београда долази у категорију Секретара окружних начелства.

5-то Писара среских има две класе:

I-ве класе Писар срески има	350
II-ге " " " "	300

Додатци у звања која их имају остају и даље.

В. У судској струци.

6-то Председника првостепени судова има две класе:

I класе председник има	1000
II " " "	800

7-мо Чланова првостепених судова има три класе:

I-ве класе члан има	700
II-ге " " "	600
III-ће " " "	500

8-мо Секретара првостепених судова има три класе:

I-ве класе Секретар има	450
II-ге " " "	400
III-ће " " "	350

талира годишње плате.

9-то Къаз ће постављати у више класе на предлог надлежног министра.

10-то Чиновници који се затеку по постојавшем старом закону у вишој класи а по овом новом закону тој би класи припадала већа плата, задржаће поред дојакошње плате и назив старе класе, а плату по овом закону на ту класу добиће од дана указа, којим сваки буде наименован у ту класу по овом закону.

11-то Постављање из једне класе у другу биће постепено.

12-то Закон овај ступа у живот 1 Новембра текуће године, а од тада престају важити закон од 14 Јуна 1861 године В.М[№] 1309 збор. XIV стр. 132 овога допуне од 22 Фебруара 1865 године збор. XVIII стр 46; и од 25 Септембра 1868 године збор. XXI страна 42.

Препоручујемо нашим министрима: финансије, правде и унутрашњих дела да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему

поступају, а свима и свакоме да му се покуравају.

25. Октобра 1872. год.

у Крагујевцу.

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар финансије,

Папта Јовановић с. р.

Видно и ставно државни печат

чувар државног печата

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

Министар унутр. дела,

Марко А. Лазаревић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божјој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је народна скупштина решила, и да смо ми потврдили и потврђујемо :

„Да се § 49. закона о подизању јавних грађевина замени овако, а да важи од дана Књажевог потписа.“

„Као што је народ дужан означене грађевине сам подизати и одржавати, тако ће исто дужан бити за исте сам и кирију плаћати, ако овакових грађевина неби имао него би се са туђима служити морао.“

Препоручујемо заступнику нашега министра грађевина да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме му се покуравају.

24. Октобра 1872 год.

у Крагујевцу.

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Видно и ставно државни печат

чувар државног печата

Министар правде,

С. Вељковић с. р.

Преседник минис. савета

заступник

Минис. грађевина

М. П. Влазнавац с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божјој и вољи народа
КЊАЗ СРПСКИ.

Потврдили смо и потврђујемо решење народне окуштине.

„Да се укине тачка 1-ва члана 16-ог закона од 23. Октобра 1871 године о трошковима окружних и средских управних чиновника, служитеља и осталих органа јавних власти за време вршења њихових службених послова изван места њиховог обитавања.“

Препоручујемо нашим министрима финансије и унутрашњих дела да ово решење обнародују и о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покуравају.

24. Октобра 1872 год.
у Крагујевцу.

(М. П.) М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата*

*Министар правде,
С. Вељковић с. р.*

*Министар финансије,
П. Јовановић с. р.*

*Министар унут. дела,
Марко А. Лазаревић с. р.*

ПРОКЛАМАЦИЈА

МОЈЕ ДРАГОМЕ НАРОДУ.

Ступивши у пунолетство, које је прописано за српског владооца, Ја сам данас, по милости божијој и вољи народа, предузео књажевску владу, сходно Царским хатишерифима и Народном Уставу, као наследни Књаз Српски Милан М. Обреновић IV.

Срби! Кад сам пре четири године, још млад и нејак, на престо српски ступио, Ја сам разумео оно опште одушевљење, којим сте Ме предусрели, као израз вашег поштовања према спомену Мојих славних предака и према њиховим заслугама за Србију. Одгајен одонда у своме малолетству вашом преданошћу и вашим родољубљем, Ја испуњавам данас пријатну дужност, изјављујући своју владалачку благодарност народним представницима, народној и редовној војсци, свештенству, чиновништву и васцелом народу, који је у тешким трептцима прихватио и подигао млади огранак

Обреновића. Нарочито се осећам захвалан према оним одличним и родољубивим мужевима, који су, позвани поверењем народним, као Намесници Књажевског достојанства, о Моме развиту свесрдно бригу водили, који су Ми брижљиво очували и утврдили престо, и предали Ми земљу напредну и задовољну.

Браћо! За оволику преданост вају к Мени и племену Моме, Ја вам се не могу за сада боље одужити, но задајући вам на данашњи дан свечано своју књажевску реч, да ће ми најглавнија брига бити та, да будем достојан наследник престола Обреновића и да верно следујем народним мислима Мога великог претходника, незаборављеног књаза Михаила. Нека би његов узвишени дух вазда над нама лебдио, да нам, као звезда преходница, указује пута к сјајној будућности српској!

Оцењујући благодети Народног Устава, који је у договору између Велике Народне Скупштине и Мога Намесништва утврђен и проглашен, Ја се радујем, што могу отпочети владу књажевску као уставан владалац. Нека нам свима буде заједничка дужност, да свето држимо ову основу народних установа, која нам даје јемства и за даљи развитак њихов.

Овим великим актом народним отворен Ми је пут, да у договору са Народном Скупштином

могу посветити сву своју бригу унапређивању странег благостања земаљског. И ако није незнатан напредак, који је учинила наша млада кнежевина у свакоме обзиру, остаје нам ипак много тешких задатака да решимо, па да можемо спокојно оставити продужење свога дела у наслеђе своме потомству.

Државни званичници нарочито су позвани, да Ми, сваки по своме положају, олакшавају савлађивати овако многобројне и тешке задатке. Утврђујући их у овим њиховим званијама и чиновима. Ја им препоручујем, да продуже савесно вршити службу, која им је ради среће народне поверена.

Но сав наш труд не би био довољан без потпоре свеколикога народа. Зато вас позивам, Срби! да Ми притечете у помоћ оним родољубљем, којим сте се свагда одликовали. Показујући се као народ од реда у свима, па и најтежим приликама, поштујући законе и слушајући власти земаљске, ви сте Србији на далеко стекли уважења. Старајмо се, да то уважење не само неповредно одржимо, но будимо суревљиви, да га још и умножимо. Грешно би било, да изгубимо и најмању тековину наших отаца, а мало поносно, да сами ништа не привредимо. Останите дакле и даље на томе спасоносном путу, и имајте поверења у дела свога Књаза

који је тврдо наумио, да се сав посвети срећи вашој, па ће Провиђење небеско богато наградити наше родољубиве труде, а наша мила отачбина заузеће наскоро у реду напредних земаља оно место, на које јој дају права многобројне врлине народа Српског.

Дано у Београду,
10-ог Августа, 1872-ге године.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV. с. р.
КЊАЗ СРПСКИ.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божјој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Измене и допуне законика о поступку судском у кривичним делима.

К. §-фу 328 кривичног поступка, између првог и последњег става, да се дода ово:

„Исто тако на трошкове ове осуђиваће се и они који би пресудом суда за невине оглашени, или у случајима §. 250 решењем одпуштени били, или спрам којих би се започето ислеђење по пропису §. 29 прекинуло, као и они, који би пресудом или решењем поротнога суда били ослобођени, — ако су само каквим год незаконим или неправедним делом својим кривично ислеђење против себе изазвали.“

К. §-фу 329 после речи: „које сваки поједини платити мора,“ — да се дода још ово:

„поглавито у оном случају, кад би за кога нарочити трошкови учињени били.“

§. 330 да се овим замени:

„Ако је ислеђење чињено по тужби приватног тужитеља, у оним случајима, у којима се

оно само по тужби приватнога ислеђивати и судити сме, па оптужени буде сасвим ослобођен или приватни тужитељ ислеђење заустави, или од тужбе одустане, онда овај плаћа трошкове, ако са туженим односно овог плаћања није другачије уговорио.

Тако исто и кад би оптужени само по некој части тужбе ослобођен био, приватни тужитељ моћиће се осудити на плаћање једног дела трошкова.

Ако приватни тужитељ на страни живи, или је странац који у Србији нема сталног пребивања, ислеђујућа власт моћи ће у делима која се само на тужбу приватног тужитеља ислеђују и суде, било пре или после започетог ислеђења, тражити од тужитеља да напред положи за трошак и дангубу сведока, ако не поднесе уверење да сведоци то унапред не траже; као и друге трошкове, за које би се унапред могло знати, да ће се као нужни морати учинити.

Противу осуде судске на накнаду трошкова у случајима овог параграфа, као и §. 328 има места жалби на виши суд, а против полицијске осуде, вишој полицијској власти.“

Закон овај почеће важити од дана обнародовања.

Препоручујемо нашим министрима: правде и унутрашњих дела, да закон овај обнародују и

о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

25. Октобра 1872 г.

у Крагујевцу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

М. П.

*Видно и ставно државни печат
чувар државног печата,
Министар правде,
С. Вељковић с. р.*

*Министар правде,
С. Вељковић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Марко А. Дазаревић с. р.*

ДОДАТАК.

У ИМЕ ЊЕГОВЕ СВЕЛОСТИ

КЊАЗА СРПСКОГ

МИЛАНА М. ОБРЕНОВИЋА IV.

намесници књажеског достојанства

На предлог нашег министра финансије, а на основу члана 38. закона о окружним штедионицама од 21. Октобра пр. год. решили смо и решавамо:

Да се у окрузима: крагујевачком, смедеревском, крушевачком, чачанском и ужичком, заведу „окужне штедионице.“

Наш министар финансије нека овај указ изврши.

12. Јануара 1872 год.

у Београду.

М. П. Блазнавац с. р.

Јов. Ристић с. р.

Ј. Гавриловић с. р.

Министар финансије,
Панта Јовановић с. р.

Јов. бр.
37825
41747